

9 amaliy mashg'ulot

Mavzu: Biologiya Odam va uning salomatligi fanining mavzulari bo'yicha darslarni o'tkazish. Darsini kuzatish va tahlil etish.

Mavzu: «Odam va uning salomatligi» darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish yo'llari

Amaliy mashg'ulotining maqsadi: Talabalarni «Odam va uning salomatligi» darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish yo'llari bilan tanishtirish;

Mashg'ulot davomida talaba:

- «Odam va uning salomatligi» darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish yo'llari, darslarni tahlil qilishi va ularda foydalanilgan texnologiyalarning o'ziga xos xususiyatlarini bilishi;
- Mavzular bo'yicha berilgan dars ishlanmalari asosida har bir darsda o'quvchilarning bilish faoliyatini tashkil etish yo'llarini anglashi;
- Mazkur darslarda o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish va boshqarish ko'nikmalarini;
- Darslarda ta'lim mazmuni, metodlari va vositalaridan uyg'un ravishda foydalanish ko'nikmalarini egallashi lozim.

Zarur jihozlar va qurollar: «Odam va uning salomatligi» darsligi, dastur, DTS;

Amaliy mashg'ulotida foydalaniladigan texnologiya:

Modulli ta'lim texnologiyasining kichik guruhlarda hamkorlikda ishlash metodi.

Amaliy mashg'ulotining borishi:

1. Tashkiliy qism.
2. Talabalarni amaliy mashg'ulotining maqsadi, borishi, mustaqil bajariladigan o'quv topshiriqlari bilan tanishtirish.
3. «Qonning shaklli elementlari» mavzusi bo'yicha modulli ta'lim texnologiyasiga asoslangan dars ishlanmasini tahlil qilish.
4. Talabalarining mustaqil ravishda loyihalagan dars ishlanmalarining taqdimoti.

Siz avvalgi mashg'ulotlarda botanika va zoologiyani o'qitishda foydalaniladigan pedagogik texnologiyalar bilan tanishgan edingiz. «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi»ning amaldagi ikkinchi bosqichi uzluksiz ta'lim tizimida o'qitiladigan barcha o'quv fanlarini sifatli o'quv adabiyotlari va ilg'or pedagogik texnologiyalar bilan ta'minlashni ko'zda tutganligi sababli, «Odam va uning salomatligi» o'quv fanini ham o'qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanishni nazarda tutish lozim.

Lekin, 8-sinfda «Odam va uning salomatligini o'qitish metodikasi» o'qituvchi kitobida ushbu masalaga e'tibor qaratilmagan va metodik qo'llanmadagi barcha darslar an'anaviy texnologiya asosida loyihalangan.

Amaliy mashg'ulotida quyidagi ishlar amalga oshiriladi:

«Qonning shaklli elementlari» mavzusi bo'yicha modulli ta'lim texnologiyasiga asoslangan darsni tahlil qilish va darslarda foydalanish mumkin bo'lgan texnologiyalarni aniqlash;

Quyida “Odam va uning salomatligi” o‘quv fanini o‘rganishda modulli ta’lim texnologiyasiga asoslangan dars ishlanmasi berilmoqda.

Darsning mavzusi: Qonning shaklli elementlari

Darsning ta’limiy maqsadi: O‘quvchilarni qonning shaklli elementlari eritrotsitlar, leykotsitlar, trombotsitlar va qonning ivish jarayoni bilan tanishtirish.

Darsning tarbiyaviy maqsadi: O‘quvchilarni qonning shaklli elementlari eritrotsitlar, leykotsitlar, trombotsitlar va qonning ivish jarayoni bilan tanishtirish orqali ilmiy dunyoqarashini kengaytirish, gigenik, ekologik tarbiya berish, kasbga yo‘llash.

Darsning rivojlantiruvchi maqsadi: O‘quvchilarning qon va uning tarkibiy qismi haqidagi bilimlari, darslik ustida mustaqil ishlash ko‘nikmalari, nutq va muloqot madaniyatini rivojlantirish.

Darsni jihozlash: Qonning shaklli elementlari eritrotsitlar, leykotsitlar, trombotsitlar va qonning ivishi eks etgan jadvallar.

Darsda foydalaniladigan texnologiya: Modulli ta’lim texnologiyasi (o‘quvchilarning kichik guruhlarda ishlashiga mo‘ljallangan modul dasturi)

Asosiy tushunchalar va tayanch bilimlar:

qonning shaklli elementlari, eritrotsitlar, leykotsitlarning turlari, trombotsitlar, gemofiliya va qonning ivish jarayoni.

Darsning borishi:

1. Tashkiliy qism
2. O‘tgan mavzu yuzasidan o‘quvchilar bilimini test savol-topshiriqlari yordamida aniqlash va baholash.
3. O‘quvchilarni dars mavzusi, maqsadi, borishi bilan tanishtirish va ularning faoliyatini o‘quv topshiriqlarini bajarishga yo‘llash.
4. Yangi mavzuni o‘rganish:
 - a) yangi mavzu bo‘yicha tuzilgan modul dasturini tarqatish va o‘quvchilarni modul dasturining didaktik maqsadi bilan tanishtirish;
 - b) o‘quvchilarning faoliyatini modul dasturidagi o‘quv topshiriqlarini mustaqil bajarishga yo‘llash;
 - v) har bir modul topshiriqlarining to‘liq bajarilishini nazorat qilish, tegishli ko‘rsatmalar berish;
 - g) har bir modul yakunida savol-javob yoki munozara o‘tkazish. O‘qituvchi ushbu darsda o‘rganiladigan o‘quv materialini quyidagi mantiqiy tugallangan fikrli to‘rt qismga ya’ni modulga ajratadi:
 1. Eritrotsitlar.
 2. Leykotsitlar.
 3. Trombotsitlar.
 4. Qonning ivishi.

SHu asosda quyidagi modul dasturi tuziladi.

“Qonning shaklli elementlari ” mavzusi bo‘yicha o‘quvchilarning kichik guruhlarda ishlashiga mo‘ljallangan modul dasturi.

Modul dasturining didaktik maqsadi: Siz o‘quvchilar bilan kichik guruhlarda hamkorlikda ishlash bilan birga qonning shaklli elementlari eritrotsitlar, leykotsitlarning turlari, trombotsitlar va qonning ivish jarayoni bilan tanishishingiz,

darslik ustida mustaqil ishlash ko'nikmalaringiz, nutq va muloqot madaniyatingizni rivojlantirishingiz zarur.

O'quv faol. el. (O'FE)	O'quvchilar o'zlashtirishi lozim bo'lgan o'quv materialiga oid topshiriqlar	Topshiriqni bajarish bo'yicha ko'rsatma	b a h o
1-O'FE	<p>Maqsad: Eritrotsitlarning tuzilishi, hosil bo'lishi, miqdori va asosiy vazifasini o'rganish.</p> <p>Darslikdagi matnni diqqat bilan o'qib chiqib, quyidagi savollarga javob toping va topshiriqlarni bajaring:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eritrotsitlarning qaerda hosil bo'lishi va tuzilishidagi o'ziga xoslikni o'rganish. 2. Eritrotsitlarning boshqa hujayralardan qanday farqi bor? 3. Odam qonida eritrotsitlarning hosil bo'lishi va normal miqdorda bo'lishi qanday omillarga bog'liq? 4. Eritrotsitlar hayotining davomiyligi va qaerda parchalanishini aniqlang. Bu moddalar qaysi jarayonlarda sarf bo'ladi? 5. Eritrotsitning asosiy vazifasini aniqlang. 6. Eritrotsitning soni va ular tarkibidagi gemoglobin miqdorining kamayishi qanday kasallikni keltirib chiqaradi? 	<p>O'quvchilar guruhi bilan hamkorlikda ishlang</p> <p>O'quvchilar guruhi bilan o'tkaziladigan savol-javobda faol ishtirok eting.</p>	
2-O'FE	<p>Maqsad: Leykotsitlarning tuzilishi, hosil bo'lishi, miqdori va asosiy vazifasini o'rganish.</p> <p>Darslikdagi matnni diqqat bilan o'qib chiqib, quyidagi savollarga javob toping va topshiriqlarni bajaring:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leykotsitning eritrotsitdan qanday farqi borligi va turlarini aniqlang. 2. Leykotsitning normal soni, ularning ko'payishi va kamayishi bilan bog'liq holda kelib chiqadigan kasalliklarni aniqlang. 3. Leykotsitlarning asosiy vazifasini aniqlang. 4. Fagotsitoz kim tomonidan aniqlangan? 5. Qaysi omillar ta'sirida leykotsitlarning soni kamayadi? 	<p>O'quvchilar guruhi bilan hamkorlikda ishlang</p>	
3-O'FE	<p>Maqsad: Trombotsitlarning tuzilishi, hosil bo'lishi, miqdori va asosiy vazifasini o'rganish.</p> <p>Trombotsitlar qaerlarda hosil bo'ladi?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 	<p>O'quvchilar guruhi bilan o'tkaziladigan savol-javobda</p>	

4.	Trombotsitlar eritrotsitlar va leykotsitlardan qaysi belgilari bilan farqlanadi? Soni va umrining davomiyligi aniqlang.	faol ishtirok eting.	
5.	Trombotsitlarning asosiy vazifalarini aniqlang.		
4-O'FE	Trombotsitlarning kamayishi qanday kasalliklarni keltirib chiqaradi?		
1.	Trombotsitlar tarkibida qanday modda bo'ladi va u qanday vazifani bajaradi?		
2.	Maqsad: Qonning ivish jarayoni va unga ta'sir ko'rsatadigan omillarni o'rganish.		
3.	Qon ivishining qanday ahamiyati bor?		
4.	Odanda qon ivishining o'zgarishi qanday natijalarga olib keladi?		
5.	Qon ivishida ishtirok etadigan omillarni aniqlang.		
5-O'FE	Gemofiliya kasalligining o'ziga xos xususiyatlarini o'rganing.		
	Qachon va qanday holatda qonning ivish xossasi kamayadi? O'zlashtirgan bilimlaringiz asosida 1-jadvalni to'ldiring. Modul dasturini yakunlash. Modul dasturining didaktik maqsadini o'qib chiqing. Siz unga qay darajada erishdingiz? O'zingizning o'quv faoliyatingizni besh balli tizimida baholang. O'quv faoliyatingizdan qoniqish hosil qilgan bo'lsangiz qonning shaklli elementlari, qonning ivishiga oid atamalardan foydalanib krossvord tuzing. Agar o'z o'quv faoliyatingizdan erishilgan natija sizni qanoatlantirmasa, modul dasturi yordamida mavzuni qayta o'rganing.		

1- jadval

Qonning shaklli elementlari	Tuzilishi	Hosil bo'ladigan organ	1 mm ³ qondagi miqdori	Umrining davomiyligi	Asosiy vazifasi
Eritrotsitlar					
Leykotsitlar					
Trombotsitlar					

**TALABALARNING KICHIK GURUHLARDA HAMKORLIKDA ISHLASHLARI UCHUN
MODUL DASTURI**

MODUL DASTURINING DIDAKTIK MAQSADI: Siz talabalar bilan hamkorlikda ishlab, botanikani o‘qitishda foydalaniladigan pedagogik texnologiyalarning o‘ziga xos xususiyatlarini bilishingiz, mazkur darslarda o‘quvchilarning bilish faoliyatini tashkil etish, boshqarish va faollashtirish yo‘llarini o‘rganishingiz, nutq va muloqot madaniyatingizni rivojlantirishingiz zarur.

O‘FE	Mustaqil bajarish uchun o‘quv topshiriqlari	Topshiriqni bajarish yuzasidan ko‘rsatmalar	ba ho
1-O‘FE 15-min	Maqsad: Odam va uning salomatligini o‘qitishda foydalaniladigan pedagogik texnologiyalarni aniqlash; 1. Odam va uning salomatligini o‘rganishda foydalaniladigan pedagogik texnologiyalarni aniqlang. 2. Mazkur darslarda o‘quvchilarning bilish faoliyatini tashkil etish, boshqarish va faollashtirish yo‘llarini aniqlang.	Kichik guruh a‘zolari bilan hamkorlikda ishlang Talabalar bilan o‘tkaziladigan savol-javobda faol ishtirok eting	
2-O‘FE 15-min	Maqsad: «Qonning shaklli elementlari» mavzusidagi modulli ta’lim texnologiyasiga asoslangan dars ishlanmasini tahlil qilish; 1. «Qonning shaklli elementlari» mavzusidagi dars ishlanmasini tahlil qiling. 2. Mazkur darslarda o‘quvchilarning bilish faoliyatini tashkil etish, boshqarish va faollashtirish yo‘llarini o‘rganing. 3. Mazkur darslarda o‘quvchilarning bilish faoliyatini an’anaviy darslardagi faoliyat bilan taqqoslang. 4. Mazkur darsning borishi, o‘quvchilarning bilish faoliyatini an’anaviy dars bilan taqqoslang. O‘xshashlik va farqini aniqlab 1-jadvalni to‘ldiring.	Kichik guruh a‘zolari bilan hamkorlikda ishlang Talabalar bilan o‘tkaziladigan savol-javobda faol ishtirok eting	
3-O‘FE 15-min	Maqsad: Modul dasturini yakunlash. 1. Modul dasturining didaktik maqsadini o‘qib chiqing. 2. Mazkur maqsadga qay darajada erishdingiz? 3. Amaliy mashg‘ulotidagi faoliyatingizni 5 balli tizimda baholang. 4. Agar o‘z faoliyatingizdan qoniqish hosil qilgan bo‘lsangiz metodik qo‘llanmalarda tavsiya etilgan mavzular bo‘yicha dars ishlanmasini loyihalang.	Baho keyingi grafaga qo‘yiladi Mustaqil ish topshirig‘ingizni e’lon qiling	

	5. Agar o‘z faoliyatingizdan qoniqish hosil qilmagan bo‘lsangiz modul dasturi yordamida qayta ishleng.		
--	--	--	--

1-jadval

№	Taqqoslanadigan jihatlar	An’anaviy dars	Pedagogik texnologiyaga asoslangan dars	Farqi
1.	Darsning borishi (bosqichlari)			
2.	O‘quvchilarning bilish faoliyatini tashkil etish va boshqarish			
3.	O‘qituvchining faoliyati			
4.	Pedagogik munosabatlar tipi			